

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MINDER
OM
GAMLE HJEM OG SLÆGTER
I ODS HERRED

UDGIVET AF
LARS ANDERSEN

• I. BIND •

KONRAD JØRGENSENS BOGTRYKKERI - KOLDING
1929

MINDER
OM
GAMLE HJEM OG SLÆGTER
I ODS HERRED

UDGIVET AF
LARS ANDERSEN

— I. BIND —

KONRAD JORGENSENS BOGTRYKKERI - KOLDING

1 9 2 9

UDGIVET MED UNDERSTØTTELSE AF
DEN GREVELIGE HJELMSTJERNE-ROSENCRONESKE
STIFTELSE OG HISTORISK SAMFUND
FOR HOLBÆK AMT

GAARDMAND JENS NIELSEN I FAAREVEJLE OG HANS SLÆGT

Ved *Lars Andersen.*

Jens Nielsen, født ca. 1715, begravet 13. Søndag efter Trinitatis (28. August) 1768, 53 Aar gl., Gaardmand i Faarevejle. Om hans Trolovelse og Vielse meddeler Faarevejle Kirkebog:

»1744. Dominica 2. à Trinit[atis] [7. Juni] Trolofvede i Faarevejle Kirke Jens Nielsen, Ungkarl, [og] Kirsten Andersdaatter, Pige. Forløftningsmænd: Jørgen Nielsen paa Nexel-øen, Brudgommens Sogn. Niels Andersen i Vedinge, Brudens Broder.

Viede Domin[ica] 11. à Trin[itatis] [9. August].«

I »Fortegnelse over Ægtemænd o. s. v.«, 1771, nævnes under Faarevejle: »sal. Jens Nielsens Enke, af Bondestand, lever af Aftægt, 50 Aar gl., Enke efter 1ste Ægteskab, har været Enke i 3 Aar, 4 uforsynede Børn ved Mandens Død«. Hun maa saa være født ca. 1721, og hun blev begravet paa Faarevejle Kirkegaard 23. September 1776. Hendes Alder var 55 Aar og ikke 67 Aar, som der staar i Kirkebogen.

Børn:

I. Kirstine Jensdatter, døbt 1. Søndag i Faste (7. Marts) 1745, begravet 6. Søndag efter Paaske (30. Maj) samme Aar.

II. Niels Jensen, døbt 5. Søndag i Faste (19. Marts) 1747.

III. Niels Jensen, døbt Midfaste Søndag (16. Marts) 1749, begravet 25. Maj 1787, Gaardmand i Faarevejle. Gift 5.

Søndag efter Trinitatis (30. Juni) 1771 med Anna Larsdatter, døbt Mikkelsdag (29. September) 1745, begravet 27. August 1783, Datter af Gaardmand Lars Jensen i Ris, begravet Palmesøndag (12. April) 1778, 68½ Aar gl., og Hustru Kirsten Eriksdatter, begravet 6. Søndag efter Paaske (16. Maj) 1790, 69 Aar gl. Anden Gang blev Niels Jensen gift i Asnæs 16. Søndag efter Trinitatis (5. Oktober) 1783 med Ane Rasmusdatter, døbt Mikkelsdag (29. September) 1754, begravet 16. Juli 1794, Datter af Rasmus Andersen i Vejleby og Hustru Lisbeth Olsdatter. Enken giftede sig 7. Søndag efter Trinitatis (22. Juli) 1787 med Ungkarl Lars Eriksen. Den Gaard i Faarevejle, som han overtog i Fæste, har han antagelig faaet med sin Hustru. Han døde 6. Juli 1822, 68 Aar gl.

Niels Jensens Børn af første Ægteskab:

1. Jens Nielsen, døbt 17. Søndag efter Trinitatis (11. Oktober) 1772, begravet 19. Søndag efter Trinitatis (25. Oktober) samme Aar.

2. Maren Nielsdatter, døbt 2. Juledag (26. December) 1773, begravet 2. Søndag efter Hellig tre Konger (16. Januar) 1774.

3. Jens Nielsen, døbt 1. Søndag i Advent (27. November) 1774, begravet 7. December samme Aar.

4. Kirsten Nielsdatter, døbt Søndag Septuagesima (31. Januar) 1779, død 28. Oktober 1816. Hun blev gift med Mads Jensen, Husmand i Bjergene. I Kirkebogen anføres:

»1803, d. 23de Septbr. indskreven til Ægteskab Ungkarl Mads Jensen og Pigen Kirsten Nielsdatter, begge tiende i Faareveile; deres Forløftningsmænd efter Loven ere: Jens Hansen i Vindek[ilde] Bierg[e], hans Fader, og Mogens Olsen i Faarev[ejle].

Viede 1803, Dom. 19. p. Trinit. [19. Søndag efter Trinitatis, 16. Oktober].«

Niels Jensens Børn af andet Ægteskab:

5. Lisbeth Nielsdatter, døbt 15. Søndag efter Trinitatis (19. September) 1784, konfirmeret 1799.

6. Anne Nielsdatter, døbt 2. Juledag (26. December) 1786.

IV. Dorthe Jensdatter, døbt 1. Søndag efter Paaske (18. April) 1751, død 19. Februar 1814. Gift 17. April 1775 med Rasmus Olsen i Faarevejle, døbt 5. Søndag efter Trinitatis (18. Juli) 1745, begravet 3. Søndag efter Paaske (7. Maj) 1786, Søn af Gaardmand Ole Eriksen i Faarevejle, begravet Midfaste Søndag (26. Marts) 1786, 80 Aar gl. Anden Gang giftede Dorthe sig 2. Søndag efter Trinitatis (25. Juni) 1786 med Mogens Olsen, Gaardmand i Faarevejle (Matr. Nr. 7a), døbt 3. Søndag i Faste (26. Februar) 1758, død 2. September 1829. Hans Fader, Ole Mogensen i Asnæs, blev begravet 13. Søndag efter Trinitatis (24. August) 1777, 62 Aar gl. I Kirkebogen anføres der om ham: »Var en meget god Tømmermand«. Moderen, Karen Thoersdatter, begravedes 1. Søndag efter Paaske (26. April) 1767, nogle og 40 Aar gl.

Ved Registreringsforretning 1. Marts 1814 nævnes som Arvinger efter Aftægtsmand Mogens Olsens afdøde Kone Dorthe Jensdatter i Faarevejle:

1. En Broder Niels Jensen, som er død og har efterladt en Datter Kirsten Nielsdatter, gift med [H]md. Mads Jensen, Bjergene.

2. En Søster Maren Jensdatter, ligeledes død og har efterladt en Søn Jens Larsen, 31 Aar gl., Gaardmand i Faarevejle, en Søn Lars Christensen, 28 Aar, boende i Asnæs, en Datter Karen Christensdatter, 22 Aar, ugift, er hos Stervbo-Enkemanden Mogens Olsen.

V. Anders Jensen, døbt 5. Søndag i Faste (8. April) 1753, »frembaaret af hans Faster i Føllitzløf Anna Nielsdatter. Faddere: Niels Anders[en] i Veddinge, Niels Jensens Søn Christen og Daatter Karen.« — Han døde i April Maaned samme Aar, 2 Uger gl.

VI. Ole Jensen, døbt St. Bededag (25. April) 1755, begravet 3. Pinsedag (20. Maj) samme Aar.

VII. Mads Jensen, døbt 9. Søndag efter Trinitatis (15. August) 1756.

VIII. Maren Jensdatter, døbt Søndag Septuagesima (3. Februar) 1760, »frembaaren af Ole Erichsens Hustrue i Faarevejle. Faddere: Niels Andersen af Veddinge, Rasmus Olsens Søn Ole, Karen Jensd[atter] i Præsteg[aar]-d[en].« — Om hendes Konfirmation 1777 anføres: »Maren Jensdatter, hos Mads Larsen i Faar[evejle], gl. 17 Aar, er vel oplyst«. Hun giftede sig 2. Juledag (26. December) 1780 med Enkemand Lars Hansen, Husmand i Ris, begravet 1. Søndag efter Paaske (18. April) 1784, 32 Aar gl. Han blev første Gang gift 1. Søndag i Advent (1. December) 1776 med Valborg Larsdatter, døbt 13. Søndag efter Trinitatis (27. August) 1752, begravet 22. Søndag efter Trinitatis (22. Oktober) 1780, Datter af Gaardmand Lars Jensen i Ris.

Maren Jensdatters Søn af første Ægteskab:

1. Jens Larsen, døbt 2. Søndag efter Hellig tre Konger (19. Januar) 1783, »frembaaren af Hans Madsens Koene i Ordrup. Faddere: Jørgen Jensen, Lars Jensen, Hans Madsen i Ordrup og 2de Døtre«. — Jens Larsen og hans Halvbroder blev gift med to Søstre, og de holdt Bryllup samme Dag. Derom meddeler Asnæs Kirkebog:

»1813. Fredag den 5te Marts meldte vi Undertegnede Præsten, at Ungkarl Jens Larsen af Faarevejle Bye og Sogn og Pigen Sidse Jensdatter af Asnæs samt Ungkarl Lars Kristensen af Faarevejle Bye og Sogn og Pigen Bodil Jensdatter af Asnæs vilde ægte hverandre og at intet lovligen kunde hindre dette.

Lars Olsen Post, Husmand af	Jens Pedersen, Gaard-
Asnæs, Broder til Brudgommenes	mand af Asnæs, Bru-
Plejefader, Mogens Olsen, Gaard-	denes Fader.
mand i Faarevejle.	

Begge Par viedes Fredag den 2^{den} April.«

Jens Larsen overtog i Fæste efter sin Plejefader Mogens Olsen Gaarden i Faarevejle By. Hans Hustru, Sidsel Jensdatter, blev døbt i Asnæs 11. Søndag efter Trinitatis (19. August) 1792 og døde 20. November 1848. Jens Larsen døde 24. November 1846.

Børn:

a. Maren Jensdatter, døbt 30. Januar 1814, konfirmeret 1828.

b. Lars Jensen, født 25. Februar 1816, Husmand i Ris. Gift 19. Oktober 1849 med Ane Kirstine Frederiksdatter, født 10. Oktober 1823, Datter af Husmand Frederik Hansen i Bjergene og Hustru Ane Marie Jensdatter.

c. Dorthé Jensdatter, født 12. Januar 1818. Gift 5. Juli 1850 med Enkemand Hans Jørgensen, Husmand i Faarevejle, døbt 24. Januar 1813, Søn af Gaardmand Jørgen Hansen i Ordrup og Hustru Maren Hansdatter.

d. Ane Jensdatter, født 9. Marts 1820, død 19. Februar 1827.

e. Anders Jensen, født 15. April 1822, død 17. Juni 1832.

f. Johanne Jensdatter, født 25. September 1824.

g. Sidse Jensdatter, født 19. Oktober 1826, konfirmeret 1841.

h. Jens Jensen, født 6. Januar 1829, konfirmeret 1843, Træskomager i Faarevejle.

i. Johanne Marie Jensdatter, født 13. September 1832, konfirmeret 1847.

IX. Anders Jensen, døbt 1. Søndag i Faste (28. Februar) 1762, begravet 3. Søndag i Advent (12. December) samme Aar.

X. Kirstine Jensdatter, døbt Midfaste Søndag (1. April) 1764, død samme Aar.

Christen Jensen, født ca. 1752, begravet 7. Marts 1804, 52 Aar gl., Husmand i Ris. Om hans Trolovelse og Vielse angiver Faarevejle Kirkebog:

»1785. D. 11. Januar trolovet i Faareveile Ungkarl Christen Jensen, tienende i Ordrup, og Enken Maren Jensdatter i Riise. Deres Forløftningsmænd efter Loven ere: Søren Andersen i Ordrup. Rasmus Olsen i Faareveile.

Viede 1. Søndag i Faste [13. Februar].«

Maren Jensdatter var Enke efter foran omtalte Lars Hansen i Ris. Hun blev begravet 3. Søndag i Faste (3. Marts) 1793.

Om Christen Jensens andet Giftermaal staar der i Kirkebogen:

»1793, d. 26de Martii trolovet i Faarevejle Enkemand Christen Jensen, Huusmand i Riis, og Dorthe Nielsdatter, Indsidder hos Anders Pedersen i Faarevejle. Deres Forløftnings Mænd ere: Mogens Olsen og Anders Pedersen, begge Gaardmænd i Faarevejle.

Viede Dom. 5. p. Pascat [5. Søndag efter Paaske, 5. Maj].«

»Dorthe Christens, Almisselem i Riis« døde 18. September 1828, 77 Aar gl.

Christen Jensens Børn af første Ægteskab:

1. Lars Christensen, døbt 4. Søndag i Advent (18. December) 1785, »frembaaren af Rasmus Olsens Hustru i Faarevejle. Faddere: Christen og Ole Andersen, Peder Eriksen, Jens Pedersen og Hans Pedersens Hustru.« — Han blev konfirmeret 25. April 1802. Som tidligere er nævnt, giftede han sig med Bodil Jensdatter, døbt 5. Søndag i Faste (29. Marts) 1789, død 16. November 1869, Datter af Gaardmand Jens Pedersen i Asnæs, død 19. Juni 1828, 81 Aar gl., og Hustru Else Jensdatter, død 23. Februar 1833, 76 Aar gl. Lars Christensen blev Fæster af sin Svigerfaders Gaard. Han døde 13. April 1846.

BODIL JENSDATTER

Bodil Lars' læste om Aftenen denne gamle Bøn:

Kom min Herre Jesus Krist,
 svøbt i en ussel Klud
 fra hans Ese til hans Taa,
 maa han hesse Blodet staa,
 strid mandelig og strindelig,
 thi Pine varer evindelig.
 Hvo som kan læse denne liden Bøn,
 Kvinde eller Mand,
 tre Gange om Morgen og tre Gange om Aftenen,
 skal deres Sjæl i Himmerig skinne
 saa klart som Solen paa Himlen.
 Amen i Jesu Navn.

Lars Christensens Børn:

a. Anders Larsen, født 8. Maj 1814, død 20. November 1863. Han overtog sin Fødegaard i Asnæs og giftede sig 7. Juli 1845 med Else Marie Rasmusdatter, født 21. Februar 1822, død i Høve 19. September 1893, Datter af Gaardmand Rasmus Nielsen, Gyldenholm i Asnæs, og Hustru Maren Jensdatter.

Børn:

1) Maren Andersen, født 26. Januar 1846, død 13. November 1874. Gift med Peder Hansen, Boelsmand i Asnæs, født 8. April 1843, død 30. Marts 1883, Søn af Gaardmand Hans Nielsen i Asnæs.

2) Lars Andersen, født 6. Januar 1848. I Vinteren 1867—68 var han Elev paa Vallekilde Højskole. Forfatteren Anton Nielsen opholdt sig dengang der paa Skolen. Naar Lars tog en Tur hjem, kunde det ske, at Anton Nielsen og enkelte af Højskoleeleverne var med. Det gik da meget fornøjeligt, særlig naar A. N. begyndte at fortælle af sine Historier. Til en af Eleverne, Anders Madsen fra Gudmindrup, skrev A. N. ved Slutningen af Skoletiden følgende Vers:

Farvel du, min kære Sidemand,
 nu rejser jeg over det salte Vand

og ser dig vel aldrig siden,
 og Tak fordi du har haft mig kær,
 endskønt jeg er baade gammel og sær,
 forglem mig ikke i Tiden.
 Farvel da, min kære unge Ven,
 Gud styre din Fød paa de Veje hen,
 som gaar til hans klare Himmel.

Det var nok en Søndag om Sommeren efter, at Familien i Marie Anders Larsens Gaard var taget bort i Besøg, kun var den gamle Bodil Lars' bleven hjemme. Imidlertid blev det Tordenvejr, og den gamle Kone var ved at blive ængstelig, fordi de endnu ikke var kommen hjem. Saa rullede en Vogn ind i Gaarden, og i den sad Anton Nielsen og Poul Sams. Bodil blev glad og raabte: »Det var godt I kom, mine Børn«. »Ja, det var rigtig nok godt«, sagde A. N. paa sin spøgende Maade. Bodil havde troet, at det var hendes Familie, der kom, men nu saa hun jo Fejltagelsen.

Engang foretog Lars Andersen tillige med nogle andre unge Karle, som han vist havde været paa Højskole sammen med, en Rejse til Fyn. Thyge Hansen i Ferritslev, som de da gæstede, kørte for dem til Ryslinge. Derfra fortsattes Rejsen til Vesterskerninge Højskole, hvor Anton Nielsen var Forstander. Forfatteren Mads Hansen besøgte de ogsaa. Et Brev, som Lars Andersen efter sin Hjemkomst modtog fra M. H., er desværre forsvunden for længe siden. Paa Tilbagerejsen var de inde hos Anton Niensens Fader, Lærer Lars Nielsen i Rerslev.

1872 blev Lars Andersen Ejer af sin Fødegaard. Han døde 4. Februar 1875. Ved hans Jordefærd 12. Februar talte i Hjemmet Højskoleforstander Trier.

3) Rasmus Andersen, født 18. Februar 1850, død 31. August 1911. Gift 22. Marts 1872 med Maren Rasmusdatter, og han blev saa Ejer af hendes Fødegaard Borrevangsgaarden i Høve. Anden Gang giftede han sig med

Christine Sørensen, født 13. August 1866, død 5. April 1921, Datter af Husmand N. P. Sørensen i Høve.

Lars Nielsen, der var Søn af Niels Rasmussen i Asnæs, skrev 6. August 1911 til Rasmus Andersen:

Ja, det var ligesom en Pligt, der bød mig at besøge Dig, og jeg er glad ved at have været hos Dig, ikke er min Glæde mindre, om ogsaa Du ikke magter at tage Del fuldtud i mine spøgende Bemærkninger, fra vi var Børn. Jeg mener, at vi som Mennesker glæder os ved Gensynet af dem, man har kær, og om man er nærmere eller fjærnere fra Dødens Porte, dette forandrer ikke for mit vedkommende Gensynsglæden. Jeg var, vil Du nok kunde forstaa, glad for endnu engang at se det samme Smil over Dit Ansigt, som da vi som Børn og som Unge mødtes, jeg forventer ogsaa, at dette Smil og denne Glæde varer ved ogsaa efter, at vi begge er gaaet gennem Dødens Porte.

4) Kirsten Andersen, født 25. September 1852, død 10. Februar 1860.

5) Ane Dorthea Andersen, født 21. August 1857. Gift med Lars Henrik Hansen, Gaardejer i Asnæs.

6) Kirsten Andersen, født 20. Juni 1860, død 15. Marts 1927. Gift med Jens Peter Olsen, født 6. April 1856, død 19. September 1913, Søn af Gaardejer Ole Jensen i Asnæs og Hustru Ellen Marie Hansdatter. J. P. Olsen var først Ejer af sin Hustrus Fødegaard, men han solgte saa den og overtog sin Faders Gaard.

b. Maren Larsdatter, født 25. Juli 1819, død 17. Juni 1828.

c. Kirsten Larsdatter, født 24. Oktober 1821, død 29. Marts 1848. Gift 21. Juli 1845 med Enkemand Niels Rasmussen, Gaardmand i Asnæs.

2. Karen Christensdatter, døbt 11. Søndag efter Trinitatis (15. August) 1790, »frembaaren af Jørgen Peders[ens] Kone. Faddere: Jens Pedersen, Hans Pedersen, Jens

Larsens Koene, Peder Eriksens Koene«. — Hun blev konfirmeret 21. April 1805 og opholdt sig da hos Mogens Olsen i Faarevejle. Gift 20. December 1816 med Enke-mand Mads Jensen, Husmand i Bjergene.

Christen Jensens Søn af andet Ægteskab:

3. Jens Christensen, født ca. 1794, men hans Daab er ikke indført i Kirkebogen. Han blev konfirmeret 1809, og der nævnes da om ham: »er en Krøbling, 15 Aar gl.«

SLEGTEN FRA GYLDENHOLM

Ved *Lars Andersen.*

Jens Madsen, født ca. 1768, død 23. August 1815, 47 Aar gl. Han blev gift i Faarevejle 16. Søndag efter Trinitatis (9. Oktober) 1791 med Dorthe Jørgensdatter, døbt 13. Søndag efter Trinitatis (13 September) 1767, død 13. April 1814, Datter af Husmand Jørgen Eskildsen i Høve, begravet Kristi Himmelfartsdag (20. Maj) 1773, 50 Aar gl., og Hustru Maren Nielsdatter.

I Asnæs By laa vest for den gamle Kirkegaard en Gaard, som beboedes af Niels Jensen og hans Hustru Else Margrethe Jensdatter. Ved Udskiftningen flyttedes Gaarden ud til Næsvang, og den fik da Navnet Gyldenholm efter en lille Ø nede i Lammefjorden. Ved Fæstebrev af 16. Juli 1794 afstod Niels Jensen Gaarden til foran nævnte Jens Madsen.

Jens Madsens Børn:

I. Niels Jensen, født 23. November 1791. Han var fra 1812 til 1814 Lærer i Herrestrup, og han fik derefter Embede ved Neksø Borgerskole paa Bornholm. Han omtales som en samvittighedsfuld Lærer, der skrev en smuk Haandskrift og havde særlig lagt sig efter Musik, hvori han havde modtaget Vejledning af Zinck under Opholdet paa Jonstrup Seminarium. Niels Jensen døde 20. December 1851. Gift 23. December 1829 med Ane Marie Koefod, døbt i Neksø 23. December 1809, Datter

af Skipper Hans Frederik Koefod og Hustru Ellen Kirstine Jensdatter¹⁾).

Børn:

1. Dødfødt Datter, født 16. September 1831.

2. Conrad Zinck Jensen Thorsager, født 26. November 1832. Han blev 1853 Lærer ved St. Ibs søndre Skole, 1856 Førstelærer, Inspektør og Organist i Svaneke. Gift 31. August 1860 med Oliva Birgitte Holst, født 14. November 1838, Datter af Købmand Ole Nikolaj Holst i Svaneke og Hustru Birtha Rasmussen²⁾).

3. Christian Gothilf Jensen Thorsager, født 15. Februar 1836, død 18. Oktober 1881, Købmand og Konsul i Holbæk.

4. Frederik Carl Jensen Thorsager, født 3. Juni 1839, Skibsfører.

5. Hans Andreas Jensen Thorsager, født 28. April 1847, død i Holbæk 29. Juni 1865, Handelskommis.

II. Karen Jensdatter, døbt 2. Søndag i Faste (16. Marts) 1794.

III. Maren Jensdatter, døbt 4. Søndag efter Trinitatis (19. Juni) 1796, død 12. Marts 1829. Hun giftede sig med Rasmus Nielsen, som fik Gyldenholm i Fæste.

IV. Ane Jensdatter, døbt 22. Søndag efter Trinitatis (4. November) 1798, død 2. Februar 1844. Gift 24. Juni 1825 med Christen Mathiassen i Asnæs, døbt 28. November 1802, død 13. Oktober 1845, Søn af Gaardmand Mathias Christensen i Asnæs og Hustru Sidse Jensdatter. Anden Gang giftede Christen Mathiassen sig med Else Margrethe Jensdatter, født 3. Juni 1816, død 4. Juli 1898, Datter af Gaardmand Jens Jensen i Aastofte.

V. Jørgen Jensen, døbt 14. Juni 1801, Husmand og Skomager i Asnæs. Gift 13. December 1826 med Sidse Marie Nielsdatter.

¹⁾ F. Petersen: Grevinge Sogn, anden Udg., S. 278-79.

²⁾ Anders Petersen: Den jonstrupske Stat, S. 316.

Børn:

1. Jens Peter Jørgensen, født 2. Juli 1827, død 26. Marts 1828.

2. Birthe Marie Jørgensdatter, født 5. Januar 1829.

3. Jens Peter Jørgensen, født 27. April 1831.

4. Lars Jørgensen, født 26. Marts 1834. Han var Drejer og boede i sit Fødehjem. Saa rejste han til Sverrige, men kom igen tilbage til Hjemegnen og bosatte sig i Gudmindrup.

5. Niels Jørgensen, født 9. Maj 1839, død 3. December 1842.

VI. Else Jensdatter, døbt 17. Juni 1804.

VII. Hans Jensen, døbt 14. September 1806. Han rejste til København, hvor han kom i Skrædderlære. 1830 nævnes han som Skrædder i Asnæs, og han boede da i Præsteenkesædet i Kirkestræde. Senere fæstede han den Gaard i Faarevejle By, som nu tilhører Nikolaj Eriksen.

Om Hans Jensens Deltagelse i Bondebevægelsen er der fremdraget andet Steds¹⁾, saa derfor skal her ikke angives noget om det.

H. J. havde faaet sig en af de ny Svingplove. Da han en Dag skulde ud paa Dragsholms Marker for at pløje, tog han den Plov med. De havde ikke dengang nogen af den Slags der ude. Der blev saa sagt ham, at de ikke vilde have den Plov der paa Lodden. Men Hans Jensen spurgte dog om, han maatte pløje et Par Furer med den, og det fik han Lov til. De saa nu, at det var udmærket pløjet. Kort Tid efter fik de nok der paa Gaarden anskaffet sig nogle af den Slags Plove.

Engang var der hos Hans Jensen et Møde, hvor blandt andre Baronnen fra Dragsholm var tilstede. Samtalen kom da til at dreje sig om den almindelige Værnepligt. Baronnen sagde til Hans Jensen: »De mener vel ikke, at

¹⁾ Historisk Tidsskrift, 9. R., 2. Bd., og Aarvog for Holbæk Amts historiske Samfund, 1924.

det passer sig i Militærtjenesten, at min Søn kom til at staa ved Siden af Deres Søn?» Til det svarede Hans Jensen: »Saadan mener jeg netop, det skulde være. Enten det er en Søn af en Herremand, Gaardmand eller Husmand, saa maa de være lige; de skulle jo alle værne for Land og Rige.« En anden Gang var nogle af Sognets Folk samlede i en Gaard i Faarevejle. De skulde da tale med Baronen, som den Dag vilde komme der. Men da han endelig kom, blev de forknytte og turde ikke sige noget. De gik saa hjem igen, kun Hans Jensen blev tilbage og talte med Baronen.

Zire Katrine Christensdatter blev døbt 26. December 1800 og døde i Faarevejle 24. December 1874. Hendes Fader, Christen Larsen, var Møller i Ordrup. Zire kom til København at tjene, og her blev hun forlovet med Hans Jensen. De blev saa gift. Men deres Ægteskab var ikke lykkeligt, og til sidst skiltes deres Veje. En Kone, som havde tjent der, sagde: »Da Hans Jensen boede i Gaarden, var han slittig nok og passede paa; men Zire var der ingen Orden ved.«

Børn:

1. Jens Peter Hansen, født i Asnæs 30. April 1830.
2. Dorthe Marie Hansdatter, født i Faarevejle 7. Juni 1833.
3. Maren Kirstine Hansdatter, født i Faarevejle 19. Maj 1837.

Hans Jensen rejste 1850 fra Faarevejle og blev saa Gaardmand i Grønbæk i Viborg Amt. Ved Folketælling 1855 anføres han som Aftægtsmand, og hans Datter, Dorthe Marie, var da forlovet med Niels Jensen, som havde faaet overdraget Gaarden. Hans Jensen døde 15. April 1857 og blev 22. April begravet paa Grønbæk Kirkegaard.

VIII. Dødfødt Søn, født 3. November 1811.

IX. Jens Jensen, født 3. November 1811. Da han

var 14 Aar, kom han i Skrædderlære i København. Han blev her kristelig paavirket af Student Harmsen.

I Asnæs By boede Hjulmand Mads Nielsen og hans Hustru Ane. De havde faaet Huset efter Hans Larsen, som nu havde sin Stue i en lille Udbygning, der var ud mod Gaden. Hos denne Mand kom Jens Jensen til at bo til Leje, og her begyndte han sin Skrædderforretning. Ved en Daab i Asnæs Kirke 23. Februar 1834 nævnes han som Fadder.

Saa vidt man ved, var det i Hans Larsens Stue, at Jensen nu begyndte at holde nogle kristelige Sammenkomster. Opbyggelsen bestod i Salmesang og Oplæsning af en Prædiken.

Maler Olsen var ogsaa bleven paavirket af Harmsen. Han boede en Tid hos Mads Hjulmands, og han talte enkelte Gange ved Forsamlingerne her. Senere flyttede han til Nykøbing, hvor han giftede sig 23. November 1843 med Enke Caroline Jensen, Søster til Brændevinsbrænder Laurits Jensen i Nykøbing. Olsen havde en lille digterisk Aare og har skrevet flere Lejlighedssange. Han var Skolekammerat af H. P. Holst, som vedblev at sende ham sine Værker. Olsen døde i Staarup 7. Januar 1890, 78 Aar gl., og blev begravet i Nykøbing 14. Januar.

Der var nok omkring ved en halv Snes Mennesker, som kom med til Forsamlingerne i Asnæs. Blandt dem kan nævnes: Ane Olsdatter, der tjente hos Jens Hansen i Høve, Jens Jensen fra Hustofte, som da tjente i Grevinge, og de fire Søskende fra Gyldenholm, Jens Rasmussen, Mads Rasmussen, Niels Rasmussen og Else Marie Rasmusdatter.

1839 flyttede Jensen fra Asnæs. Han boede saa en Tid til Leje hos Mads Peder Christensen ude ved Vejlen, men senere fik han et lille Stykke Jord i Faarevejle By, og hans Broder hjalp ham med at faa bygget sig et Hus der.

Jensen fulgte godt med i, hvad der rørte sig paa det kirkelige Omraade. I hans Hjem fandtes bl. a. J. C. Lindbergs »Nordisk Kirketidende« og Maus »Christelige Samler«. Alida fra Gislinge har fortalt mig, at hun engang i Paaskedagene var i Besøg hos Jensen og glædede sig da ved at høre hans Oplæsning af Grundtvigs »Paaskeliljen«. Hun fulgtes saa med ham derfra og ud til Vallekilde Kirke, hvor de hørte en Prædiken af Kapellan Hoff.

Om Søndagen brugte Jensen at læse for Husets Folk af Ritzius »Guds Ords Tugt og Trøst«.

Her i Hjemmet blev ogsaa holdt gudelige Forsamlinger, hvor Jens Dyrholm, Jens Larsen, Lars Møller o. fl. var Ordførere. De fleste af den lille Kreds, som kom med der, var Smaakaarsfolk fra Sognet. Blandt Deltagerne Jængere borte fra var Rasmus Madsen fra Nekselø, og han fortalte dem om, hvad han havde oplevet i kristelig Henseende.

I en Afhandling anfører Jens Dyrholm lidt om Jensen og hans Hjem:

»Det er nu omtrent fire Aar siden, jeg første Gang efter Opfordring fra en kristelig Broder inde i Ods Herred begav mig der hen for at forkynde det glade Budskab om Frelse og Fred i Kristi Jesu Vorherre. Allerede dengang fandt jeg nogle faa Sjæle der inde, der havde været vakte i mange Aar, hvilket var sket ved en Student Harmsen i København, der nu omtrent for en Snes Aar siden forlod sin jordiske Løbebane for som en Herrens Tjener, der var tro over lidet at blive sat over mere og gaa ind til sin Herres Glæde . . . Beboerne i Ods Herred ere, saa vidt mig er bleven bekendt, gæstfrie og velvillige Folk at komme til, og der ligger en lille hyggelig Bolig over for Præstegaarden i Faarevejle, der bor en kristelig Familie, og der er et godt Tilflugtssted for Pilegrimme, der gaa i Vorherres Ærende.«¹⁾

¹⁾ Indre Missions Tidende, 1860, Nr. 3.

Jensen blev 28. April 1843 gift med Emilie Ejlertsen, hjemmedøbt 10. Marts, fremstillet i Kirken 31. Maj 1812, død 22. August 1878. Hun var Datter af Lærer Christian Ejlertsen i Veddinge og Hustru Sophie Christine Paust.

Børn:

1. Sophie Mariane Anna Dorthea Jensen, født 15. April 1844, død 13. Juni samme Aar.

2. Anna Sophie Maria Dorthea Jensen, født 9. Juni 1845, død 17. Februar 1853.

Skrædder Jensen døde 5. November 1865.

HUSMAND OLE JENSEN I ASNÆS OG HANS SLÆGT

I.

Min Bedstemoder, Ane Olsdatter, var født i Næsvang. Hendes Fader hed Ole Jensen. Hans Fader, Jens Olsen, boede i Asnæs By, men ved Udskiftningen fik han et Hus paa Næsset, og det ejedes for en Del Aar siden af Ole Jensen. Bedstemoders Moder hed Ane Kathrine, og hun var fra Vig Sogn.

Da Bedstemoders Forældre blev gift, havde Ole Jensen nylig udtjent sin Ryttertjeneste, hvorfor han kaldtes Ole Rytter. Snart efter maatte han med i Krigen, og det varede syv Aar, før han denne Gang slap. Det var en drøj Tid for Ane Kathrine. Ole kom vel hjem engang imellem, men hun skulde jo for det meste passe alt, og sine tre smaa Piger var der at opdrage. Hun var en stærk Kvinde og havde en efter Tiden god Dannelse. Streng var hun, og Børnene maatte lystre, der blev ikke altid taget blødt paa dem. Et Træk fra den Tid. Bedstemoder var en Dag sendt til Asnæs i Ærende. Der kom hun til at høre paa kloge Sidses Historier, saa hun rent glemte, at hun skulde hjem at vande Køer. Da hun saa opdagede, at det var over Tiden, skyndte hun sig hjem, men da var hendes Moder i Færd med det, og hun fik nu en saa god Dragt Prygl, at hun senere ikke over kloge Sidses Historier glemte, hvad hun skulde. Man kan jo misbillige Pryglesystemet, men Bedstemoder har tidt, naar hun saa nogle Børn staa og gabe og ikke

kunne blive færdige at gaa, sagt omtrent saadan: »Ja, havde min Moder ikke vænnet mig af med sligt, dengang jeg hørte paa kloge Sidse, da havde jeg vel været ligesaa endnu.« Ane Kathrine var en kristelig Kvinde. Hun gik meget i Kirke og holdt sine Børn til Kirken og Skolen. Lad mig med det samme nævne, at Ole Jensen gav Degnen i Asnæs en halv Tønde Havre for at lære Bedstemoder at skrive.

I ældre Tid var det ikke almindeligt, at Husmænd og ligestillede havde noget Ur. Ole Jensen havde heller ikke altid haft det. Om Vinteraftnerne, naar det var stjerneklart, gik Ane Kathrine ud og saa paa Stjernerne, og hun kunde deraf se, naar det var passende Sengetid. Omsider fik de et godt Ottedagsur af en Mand ude fra Faarevejle Aas, og der blev givet en broget Ko for det. Da det blev koldt om Efteraaret, kom Koen tilbage igen og stod nu uden for Stalddøren ved sit gamle Hjem, men den maatte jo til Faarevejle igen. Da Ole Jensen og Ane Kathrine var døde, delte Døtrene deres Efterladenskaber i tre Dele og trak Lod om dem. Uret, som de helst alle vilde have, tilfaldt Ane.

Ole Jensen hentede Gødning inde i Asnæs By og kørte det ud paa sin Mark. Ane Kathrine kunde ikke lide det, men O. J. sagde, at han havde aldrig hørt, at nogen var bleven fattig af Lejesæd. Ole Jensen og Niels Klint købte Faar, som de slagtede. De sejlede saa til Værket (Frederiksværk) og solgte Faarekroppen. Engang de var paa en saadan Tur, blev det Storm i flere Dage, og de kom ikke hjem til den Tid, de var ventede. Ole Jensens Piger gik da op paa Rævehjerg, hvor de sad og saa efter Baaden. Der blev sagt til dem: »I kan søge dem paa Havets Bund, for de kommer ikke mere«. Men da det blev ordentlig Vejr, kom de. De havde ligget i Læ og ventet paa godt Vejr. Lammefjorden kunde være slem at krydse op ad med sydvest Storm.

Kort efter Bedstemoders Konfirmation kom hun til at tjene i Tolsager By. Den Sommer, hun var der, havde de saaet 6rd. Byg i det Vænge, hvor nu Smed Jørgen Hansen bor. Da der var lunt, og det maaske var saaet tidligt, blev det før modnet end Sæden andre Steder. Gaardmandskonerne i Byen gik hen for at se paa dette Byg, om det snart var modent, saa det kunde høstes, blive tærsket og kørt til Gryn møllen i Vindekilde. Det var om, de kunde faa noget at koge Grød af til Høst-folkene.

Gaardmandskonerne i Tolsager By fulgtes gerne ad til Kirke, og de gik saa ind og tog hverandre med. En Søndag, de skulde til Kirkegangsgilde hos Præstens, kom de saaledes ind i den Gaard, hvor Bedstemoder tjente, for at tage Konen med. Hun sagde da til Bedstemoder: »Vil du smøre mine de andre Sko?« Bedstemoder, der var lidt rap i Munden, svarede: »Ja, har du nogen andre end dem, du gaar og slæber med, jeg har ingen set«. Konen svarede: »Ja, jeg mente dine«. »Naa, det var en anden Sag«, sagde Bedstemoder og smurte nu Skoene. Saa fattige var de dengang, at en Gaardmandskone maatte laane sin Piges Sko til Kirkegang.

Bedstefaders Forældre, Niels Jensen (Klint) og Karen, boede ude ved Klinten i Næsvang. Farfaderen hed Jens Nielsen, og han fik ved Udskiftningen et Hus ved Hæk-bæk paa Tolsager Mark.

Bedstefader var ude at tjene fra seks Aars Alderen, ogsaa om Vinteren, endskønt han ikke kunde bestille stort, beholdt Folkene ham dog vel mest af Medlidenhed mod ham. Der var jo Smalhans hjemme. De var seks Søskendé. Faderen var i Krigen mod England, og han blev taget til Fange, saa vi kan gaa ud fra, at han i den Tid ikke har sultet mindre end dem der hjemme. Under saadanne Forhold kan man let forstaa, at Klæderne, de fik, ikke engang har været, hvad man kalder

det nødvendige. Bedstefader har fortalt, at han, naar det var koldt, varmede sine Fødder paa Køerne. Undertiden laa der Snedriver paa Dynen om Morgenen, naar de vaagnede. Bedstefader skulde ogsaa i Skole, men det blev ikke til ret meget. Der skulde jo Proviant med. Det bestod undertiden af et Stykke Brød og lidt kogt Spædekalkvekød i et Skjortearme. Man blev ikke forvænt. Da Bedstefader var lidt over 20 Aar, kom han til Svinninge i Hjulmagerlære. Men hans Mester blev syg, saa det var en simpel Lære.

Den 8. Juli 1831 var der stort Bryllup i Næsvang. Det var Niels Klints Mads og Ole Jensens Ane, der blev viet og givet hinanden for 49 Aar. Efter Datidens Skik var der Gilde i to Dage. I Brudfølget var 18 Vogne og 11 Ryttere. Paa første Vogn sad Brudgommen og Forløftningsmændene. Paa den næste Vogn sad Bruden og Brudepigerne. Saa kom de øvrige Vogne, og Rytterne red bag efter. I Kirken gik man i følgende Orden: Først Brudgommen, Forløftningsmændene og derefter kom Mændene. Saa kom Bruden, Brudepigerne og til sidst Kvinderne.

Bedstemoder havde bestemt, at hun vilde være gammel, før hun giftede sig, men ak! Skæbnen eller rettere Karen Vandmands vilde det anderledes. Dermed hang det saaledes sammen. I Asnæs boede Hans Vandmand. Hans Hustru var svagelig. Man fik saa opfundet, at fire kunde blive hjulpet, naar Mads og Ane kom ind og fik Huset. Det skulde ikke koste noget. Jo, de gamle Folk skulde have Opholdet, men det kunde maaske snart være forbi. Der blev snakket og pratet, og Slutningen paa det blev det før nævnte Bryllup, og saa at de to unge Folk flyttede til Asnæs. Da der var gaaet to Aar, døde Konen, som Bedstemoder synes godt om, og nu var der kun Manden tilbage. Han var rask i de første Aar, men i hans sidste Tid blev han blind. Han levede

i 20 Aar efter, at de unge havde faaet Huset. Til dette hørte 6 Skp. Land, og de holdt altid en Ko. I de første 10 Aar, eller da henved et saadant Tidsrum, gik alt godt. De var glade og fornøjede, havde deres tarvelige Udkomme og betalte den Gæld de paadrog sig ved at bygge Lejlighed til de gamle. Alt synes at se mildt til de to. Men saa kom Sygdommen, og det blev trange Aar. I fire Aar gik Bedstefader og var syg. Saa kom han til Almindeligt Hospital i København og blev opereret. Efter at han var kommen hjem, begyndte Sygdommen igen, men han kom dog over det og var da rask i 20 Aar derefter. Bedstemoder, som ogsaa havde været syg, kom sig heldigvis, inden Bedstefader rejste til København. Ved al den Sygdom var det gaaet svært tilbage for dem, og da der tillige indtraf en Dyrtid — en Td. Rug kostede 14 Daler — blev det rent galt. At de ikke gik aldeles til Grunde (kom paa Sognet), skyldes det, at de havde begyndt at lave Malt.

Bedstefader købte saa af Hjulmand Peder Larsen det Hus i Høve, som vi nu bor i. Det fortrød de aldrig, skønt de kom i nogen Gæld. Hvad de har lidt sammen, er der jo ikke skrevet meget om, heller ikke, hvad godt de har haft tilsammen, det bliver ikke meget af et langt Livs Oplevelser, der kan staa paa et Ark Papir. De har ærligt stræbt at bære hverandres Byrde og stølet paa, at den Gud, der gav Liv og Kærlighed, vilde føre alt til det bedste for dem. Bedstefader var munter og kunde godt lide at fortælle Historier. Naar vi kom hen i hans Værksted og blev sat op paa hans Islændertrøje paa Høylebænken, kunde vi faa mange Ting at vide. Bedstemoder var af en mere helstøbt og staalsat Karakter. Det var derfor ogsaa hende, der maatte ordne det meste og vide Besked paa alt, lige fra de tomme Kornsække til de fyldte Maltkasser. Bedstefader vilde altid have hende med. »Vi er to, for at vi skal hjælpes ad«, sagde han.

Hun havde et stærkt Legeme og gode Kræfter, som hun ikke var bange for at bruge. Der kom en Dag en Mand med Korn til Malt, og der var ingen Mandfolk hjemme. Manden var selv for gammel til at bære Sækkene og klagede sig over at faa dem læsset af. Bedstemoder tog dem saa i Favnen og satte dem ind.

Der skulde bruges meget Træ til at tørre Maltet ved. De købte da tidt Træer paa Roden i Kulaas Skov, og de fældede dem selv. De havde ikke selv Køretøj, og de maatte saa have andre til at køre det hjem. Undertiden havde de 20 eller 30 Køretøjer paa en Dag. En gang spurgte jeg Bedstemoder om, hvordan de kunde faa saa mange Vogne. »Jo«, sagde hun, »bare vi skulde have mange, kunde vi let faa dem. Saa kom de til Skovgilde, og det kunde blive stort. Manden, der ejede Køretøjet, kørte ikke altid selv men sendte sin Karl, dog skulde han alligevel indbydes til Gildet. Undertiden sendtes en tredje Mand for at hente Køretøjet, saa der kunde blive tre fra et Sted. Gildet begyndte gerne med, at de fik Oksekødsuppe, og det varede saalænge, de indbudte havde Lyst til at blive der. Men de Skovgilder kostede os alt for meget«. En Del af Træet blev savet ud til Gavntræ. Dengang brugtes mange Træskovle, og mine Bedsteforældre har savet mange Skovleblade ud med Klovsaven.

Den 1. August 1880 blev Bedstefader syg, men vi mente dog ikke derfor, at det var lige ved Døden endnu, han havde jo saa tidt været syg. Men nu blev det Lungebetændelse, og den 9. August døde han, henved 75 Aar gammel.

Karl A. Madsen.

II.

Maren Olsdatter var Datter af Ole Jensen i Næsvang og blev født 11. Oktober 1810. Hun giftede sig med Peder Christensen og fik sit Barndomshjem efter sine Forældre. I sine ældre Aar levede hun der paa Aftægt hos mine Forældre.

Bedstemoder fortalte mange Træk fra gamle Dage, som jeg synes er værd at mindes, idet de vidner om den ældre Tids Levevilkaar og Levevis.

Bedstefaders Forældre¹⁾ havde aldrig ejet et Bord, før Bedstefader blev saa gammel, at han kom ud at tjene og fik tjent saa meget, at han kunde forære dem et. De havde før maattet nøjes med et omvendt Kar til Bord.

Ole Jensen var indkaldt som Soldat i syv Aar under Krigen med Englænderne. I den Tid var han kun hjemme en Gang, og det var endda kun i nogle Timer. Bedstemoder fortalte, at da han kom ind i Stuen, blev alle tre Søstre bange for ham, thi de kendte ham ikke. De sad paa Gulvet og legede. Legen bestod i, at de fejede Sand op i en gammel Træsko. Deres Moder, Ane Catrine, var oppe paa Loftet, da han kom, og de to største Piger, Karen og Ane, krøb hen i en Krog, hvorimod Maren, den yngste, var lidt mere frimodig; thi da Ane Catrine kom ned fra Loftet, havde den fremmede Mand alligevel opnaaet at faa hende op paa Skødet. Dette Besøg i Hjemmet maa have fundet Sted i 1812, eftersom Bedstemoder var to Aar gammel. At det har været en streng Tid for Ane Catrine i alle de Aar hendes Mand var indkaldt som Soldat, vidner den Kost om, som de fik. Den bestod nemlig i Syltemælk og bart Brød, saalænge Koen malkede. Hvad de fik, naar Koen var gold, ved jeg ikke, men det har sikkert ikke været bedre.

Mine Bedsteforældre havde seks Børn, hvoraf den

¹⁾ Hans Fader var Husmand Christen Pedersen i Jyderup.

yngste var min Moder. De levede et arbejdsomt Liv, idet Bedstefader gik paa Arbejde, og Bedstemoder vævede, samtidig med at hun passede Hus og Børn.

Bedstemoder var altid glad og tilfreds med Tilværelsen. Hun gik ikke i Seng, før hun havde læst sin Aftenbøn, og hun begyndte aldrig Dagen, før hun havde læst Morgenbønnen. Søndag Formiddag paa den Tid, da der var Gudstjeneste, læste hun Dagens Evangelium. Det havde altid været saaledes i hendes Hjem, og det vedblev hun at holde fast ved.

De sidste ni Maaneder, hun levede, laa hun i Sengen, men vi hørte aldrig en Klage fra hende. Naar nogen spurgte hende, hvorledes hun havde det, saa havde hun kun Lovprisning til Svar. Hun døde 5. Januar 1892.

C. J. Næsvang.

III.

Om Anna Cathrine Christensdatters Daab meddeler Vig Kirkebog:

»1774. D. 11. December [døbt] Christen Jørgensens Daatter i Wiig, kaldet Anna Cathrina, haaret af gl. Peder Andersens Hustr[u] i Rode. Fadd[ere]: Gl. Peder Andersen i Rode, Hans Nielsen *ibid.*, Hans Andersen i Wiig, Jochum Pedersens Hustr[u] *ibid.*, Anna Jensd. i Kielstrup.«

Hun blev konfirmeret i Vig 1789. Senere kom hun til at tjene hos Præsten Olivarius i Asnæs. Hun og Præstekonen sad ofte der og spandt. Madammen havde nu særlig Lyst til at spille Kort, men hun vilde helst vinde, ellers var hun ikke glad. Det skete jævnlig, at hun og Pigen sad ved Rokken med Kortene i Haanden. Præsten, som havde sit Studerekammer ved Siden af, syntes imidlertid bedst om, at Kvindfolkene bestilte noget.

De fandt da paa at træde Rokken uden at lade noget Spind komme paa Tenen. Det lød saa, som om de spandt meget ihærdigt. Paa den Maade kunde de passe Kortespillet, uden at Præsten opdagede det.

Anna Cathrine Christensdatter blev 27. April 1806 gift med Ole Jensen, døbt 1. Søndag efter Paaske (11. April) 1779, død 25. Februar 1839, Søn af Husmand Jens Olsen i Asnæs. Huset, som Ole Jensen havde i Næsvang paa Asnæs Mark, var oprindelig opført til en Sergent, men han kom vist aldrig til at bo der. Det var derfor bygget lidt bedre end de almindelige Huse i den Tid. Anna Cathrine døde 11. December 1846. Ved hendes Grav udtalte Pastor Hasle bl. a.: »Hun var en Herrens Tjenerinde. Flittigt havde hun besøgt Guds Hus.«

Mads Niensens Hustru, Ane Olsdatter, døde i Høve 8. April 1900, Kirkebogen anfører om hendes Daab:

»1808. Femte Søndag efter H[ellig] tre K[onger], 7. Februar [døbt] Huusmand Ole Jensen og Hustrue Ane Kathrine Kristensdatter af Asnæs Datter Ane, baaren af Gdmd. Jens Madsens Hustrue Dorthe af Asnæs. Faddere: Gdmd. Jens Madsen, Ungkarl Niels Jensen, Ungkarl Klaus Jensen og Pigen Dorthe Jensdatter, alle af Asnæs.«

Det Hus, som Mads Nielsen fik i Fæste efter Hans Larsen, laa paa det Sted i Asnæs By, hvor nu Smed Otto Clemmesen bor. Hans Larsen døde 18. Juli 1853, 84 Aar gl. Hans Hustru, Karen Jønsdatter, døde 10. Juni 1833, 68 Aar gl.

Lars Andersen.

GAARDMAND JØRGEN OLSEN I AASTOFTE OG HANS SLÆGT

Ved *Lars Andersen*¹⁾.

Jørgen Olsen boede 1694 i den Gaard i Aastofte, som nu ejes af Hans Severinsen.

Søn:

1. Ole Jørgensen, døbt 4. Søndag efter Trinitatis (16. Juni) 1695, »Niels Deigns Kone Bodil fra Høybye bar Barnet. Faddere vare Niels Pedersøn, Ryttere Tommes Laurisøn og Peder Gødeløf, Maren Nielsis og Inger Lauris.« — Han overtog Gaarden efter sin Fader, og han blev begravet 9. Oktober 1727. Gift 2. Søndag i Advent (10. December) 1724 med Ane Svendsdatter fra Høve.

Børn:

1. Maren Olsdatter, døbt 15. Søndag efter Trinitatis (9. September) 1725.

2. Sidsel Olsdatter, døbt 2. Søndag efter Hellig tre Konger (19. Januar) 1727. Hun giftede sig 3. Søndag efter Trinitatis (22. Juni) 1749 med Hans Madsen fra Hørve Sogn, begravet 7. April 1793, 80 Aar gl. Den Gaard i Asnæs, som han havde i Fæste, blev ved Udskiftningen flyttet ud til Næsvang.

Børn:

a. Ole Hansen, døbt 2. Paaskedag (12. April) 1751, død 24. August 1828. Han boede i Næsvangsgaarden.

¹⁾ Cand. phil. P. Larsen, Hellerup, har bekostet den største Del af Arkivundersøgelserne til denne Skildring.

Gift 24. Søndag efter Trinitatis (2. November) 1788 med Ane Jensdatter, født ca. 1766, død 16. November 1852, 86 Aar gl.

Børn:

1) Ane Olsdatter, døbt 8. Søndag efter Trinitatis (2. August) 1789, død 9. Juli 1877. Gift 18. Juni 1815 med Peder Jensen, Gaardmand i Tolsager, døbt 19. Søndag efter Trinitatis (17. Oktober) 1784, død 10. September 1831, Søn af Husmand og Skrædder Jens Pedersen paa Ellinge Lyng, død i Tolsager 3. Oktober 1829, 79 Aar gl., og Hustru Elisabeth Cathrine Johansdatter, døbt 2. Søndag efter Paaske (25. April) 1751, død i Tolsager 10. September 1831, der var Datter af Johan Trøster i Ellinge og Hustru Anna Christensdatter. Ane giftede sig anden Gang 2. Marts 1832 med Hans Andersen fra Prejlerup, død 15. Maj 1850, 49 Aar gl.

2) Mads Olsen, døbt 2. Pinsedag (13. Juni) 1791, død 12. August 1858. Han boede i sin Fædrenegaard. Gift med Anne Marie Caspersdatter, død 3. December 1843, 44 Aar gl. Anden Gang giftede han sig 3. Januar 1844 med Ane Marie Jensdatter, født 11. August 1811, død 17. December 1890, Datter af Husmand og Smed Jens Rasmussen i Asnæs og Hustru Anne Nielsdatter. Efter Mads Olsens Død giftede Enken sig med Hans Hansen fra Grevinge.

3) Sidsel Olsdatter, døbt 25. Søndag efter Trinitatis (25. November) 1792. Gift 2. Juli 1817 med Claus Jensen, Husmand i Asnæs, døbt 21. Søndag efter Trinitatis (20. Oktober) 1793, død 24. Oktober 1836, Søn af Husmand Jens Olsen i Asnæs. Anden Gang giftede Sidsel sig 22. Februar 1837 med Christen Jensen, født ca. 1811. De boede senere hen i et Hus i Tolsager.

4) Hans Olsen, døbt 1. Søndag efter Paaske (12. April) 1795, Husmand i Veddinge. Han giftede sig med Maren Jensdatter, død 16. April 1833, 28 Aar gl. Anden Gang

blev han gift 26. Juni 1833 med Karen Olsdatter, døbt 1. Februar 1807, Datter af Husmand Ole Jensen i Asnæs og Hustru Anna Cathrine Christensdatter.

5) Maren Olsdatter, døbt Fastelavns Søndag (26. Februar) 1797. Gift 9. Februar 1821 med Jens Madsen, Husmand i Asnæs, Søn af Gaardmand Mads Pedersen i Høve.

6) Jens Olsen, døbt Bededag (19. April) 1799.

7) Christen Olsen, døbt 8. Februar 1801, begravet 5. December 1802.

8) Christen Olsen, døbt 24. April 1803, Husmand i Grevinge.

9) Karen Olsdatter, døbt 28. Februar 1808, begravet 27. Marts samme Aar.

10) Karen Olsdatter, døbt 22. Januar 1809, død 13. December 1867. Gift 23. Juli 1834 med Niels Andersen fra Asnæs. Han var Husmand i Aastofte og flyttede senere til Svinninge i Asmindrup Sogn, hvor han døde 26. Februar 1891, 80 Aar gl.

b. Maren Hansdatter, døbt Marie Renselsesdag (2. Februar) 1753.

c. Christen Hansen, døbt 3. Søndag efter Trinitatis (15. Juni) 1755, død 24. December 1829. Han var Husmand i Asnæs, men fæstede saa den Gaard i Veddinge By, som nu tilhører Peter Jensen. Gift 5. Søndag efter Paa-ske (17. Maj) 1789 med Gertrud Olsdatter, født ca. 1755.

Børn:

1) Ole Christensen, født 18. August 1790, død 11. December 1856. Han var i 44 Aar Lærer i Søndersted. Gift i Nykøbing 2. Juni 1815 med Anna Kirstine Jensdatter, død 21. Maj 1846, 59 Aar gl.

2) Hans Christensen, døbt 17. Søndag efter Trinitatis (16. Oktober) 1791, død 25. Januar 1862, Gaardmand i Veddinge. Gift 13. Oktober 1815 med Ane Christensdatter, død 2. Maj 1866, 70 Aar gl.

3) Maren Sophie Christensdatter, døbt Søndag efter Nytaar (6. Januar) 1793. Gift 6. April 1813 med Christen Pedersen, Gaardmand i Veddinge. Efter hans Død giftede hun sig med Mads Larsen, som overtog Gaarden.

4) Jens Christensen, døbt 1. Søndag efter Trinitatis (22. Juni) 1794, Gaardmand i Veddinge og senere i Rode. Gift 10. December 1822 med Sidse Pedersdatter fra Kaarup.

5) Karen Christensdatter, døbt 2. Søndag i Faste (12. Marts) 1797, begravet 15. September samme Aar.

6) Karen Christensdatter, døbt 13. Marts 1799, død 25. Marts 1864. Gift 6. December 1822 med Hans Eriksen, døbt 3. Søndag i Faste (7. Marts) 1790, død 30. Januar 1827, Søn af Gaardmand Erik Madsen i Stubberup og Hustru Ane Olsdatter. Hans Eriksen fik i Fæste Gaarden i Veddinge efter sin Hustrus Forældre. Karen giftede sig igen 8. Juni 1827 med Jens Eriksen, døbt 16. April 1802, død 8. Februar 1883, der var Halvbroder til hendes første Mand.

d. Mads Hansen, døbt 15. Søndag efter Trinitatis (18. September) 1757.

e. Maren Hansdatter, døbt 7. Søndag efter Trinitatis (20. Juli) 1760. Det maa være om hende eller Broderen Mads, at Kirkebogen meddeler:

»1763. Dom. Rogate [5. Søndag efter Paaske, 8. Maj] blef unge Hans Madsens Barn her af Asnæs begravet.«

f. Karen Hansdatter, døbt 9. November 1763. Gift 4. Søndag i Advent (23. December) 1787 med Enkemand Søren Madsen i Høve.

g. Jens Hansen, døbt Bededag (25. April) 1766, død 23. Februar 1835. Gift med Lisbeth Pedersdatter, Enke efter Gaardmand Niels Jensen i Høve. Jens Hansen fik saa med hende Gaarden i Fæste. Anden Gang giftede han sig med Birthe Jensdatter, Enke efter Gaardmand Lars Hansen i Høve.

LÆRER RASMUS PEDERSEN I JYDERUP OG HANS SLÆGT

Ved *Lars Andersen.*

Rasmus Pedersen blev efter Indskriften, der stod paa hans Gravsten, født 22. December 1784. I Asnæs Kirkebog anføres om hans Daab:

»1784, 2^{den} Juuledag d. 26. Decbr. døbt Peder Madsens Søn af Høve Rasmus, baaren af Lars Rasmusens Kone. Faddere: Peder Povelsen, Jens Hansen, Erich Pedersen og Lars Nielsens Kone, alle af Høve.«

Rasmus Pedersen var Lærer i Holmstrup og senere i Jyderup. Han døde 23. Januar 1846 og blev begravet paa Jyderup Kirkegaard. Gift i Holmstrup 27. Oktober 1815 med Ane Cathrine Neumann, født ca. 1781, Datter af Forpagter Neumann, Grudemosegaarden i Brokøb.

I »Efterretninger fra det kgl. Landhusholdningsselskab« for 1824—25 staar:

»Skolelærer og Kirkesanger Petersen i Jyderup, Holbæk Amt, har siden Aaret 1814, da han blev kaldet, betydeligen forbedret sin Skolelod, 17 Tdr. Land stor, som dengang var belagt med Sten og opfyldt med større og mindre Moser, som stode fulde af Vand og vare bevoksede med Elle- og Vediebuske. Stenene bortførte han og benyttede dem til Hegn omkring Mark og Have; Moserne udtørredes ved 504 Favne Vandgrøfter og Buskvæksterne borttryddedes. Derpaa inddelte han sin Mark i 8 Lodder, som dyrkes saaledes: 1) Kartofler og Blan-

dingssæd til Staldfodring, ²⁾ gødet Rug, ³⁾ Bælgsæd, ⁴⁾ Byg, ⁵⁾ Havre med Kløver og 3 Aars Hvile. Denne Drift yder ham gode Afgrøder. I de sidste Aar har han brugt Svingplov. Sin Have har han udvidet indtil 3 Skpr. Land og deri plantet en Del forædlede Frugttræer og over 200 Ribs- og Stikkelsbærbuske m. m., foruden vilde Træer til Læ for Haven og Gaarden. Han har indrettet en Kartoffelkælder og lagt nogen Humle. Af Pastoratets Degnejord tilkøbte han sig i Aaret 1820 en Parcel paa omtrent 7 Tdr. Land, hvilken da var i samme maadelige Tilstand som Skolelodden forhen; blandt andet fandtes derpaa en Mose, som indtog over 3 Tdr. Land og stedse stod under Vand; denne Mose har han udtørret ved 412 Favne Grøfter, borttryddet Buskvæksterne og derefter bragt den under Drift. Paa denne tilkøbte Lod lod han i 1821 opføre et Hus indrettet til 2 Familier, og ved Huset anlægge en Have paa 3 Skpr. Land, hvori er plantet en Del Frugttræer samt vilde Træer til Læ. Markens udvendige Hegn har han beplantet med Pil og anlagt 2 Vandingssteder for Kreaturene.

Præsterne Gøtzsche i Jyderup og Basse i Hjembæk samt Smeden Christen Nielsen i Jyderup have bevidnet Rigtigheden af det anførte og er derhos af de tvende førstnævnte bemærket, at Petersen i Forbindelse med sine landlige Sysler tilbørligen røgter sine Pligter som Skolelærer. Denne særdeles vindskibelige Mand tilkendtes ligeledes Selskabets 5te Sølvbæger med Paaskrift: »For skjønsonmt Agerbrug«.«

Rasmus Pedersens Børn:

I. En Søn, født 15. September 1816, død kort efter Fødselen.

II. Frederik Gustav Emil Petersen, født 8. Maj 1820. Han blev 1851 personel Kapellan i Grevinge. Jens Dyrholm skriver om ham:

»Alle Præster er dog ej heller lige bange for Lægfolk

og deres Virksomhed. Jeg har dog fundet en i Ods Herred, der staar dem temmelig nær, det er Kapellan Petersen i Grevinge, han har dog nogle Gange været til mine Forsamlinger og bevidnet Sandheden af det Ord, jeg har fremført, og jeg har været glad ved at samtale med ham om Livet i Gud, saavel som ved hans Prædiken i Kirken. Jeg haaber, at naar han i Fremtiden kommer i en mere fri Stilling og selv faar et Embede i Kirken, han da som en tro og nidkær Herrens Tjener vil blive til Velsignelse for mange.«¹⁾

F. B. Møller var fra September 1857 til August 1858 Huslærer hos Proprietær Holm paa Ellingegaarden. I en lille Afhandling om Minderne fra den Tid, som han i 1908 sendte til Pastor Gjevne i Grevinge, skrev han blandt andet:

»I Grevinge var en Kapellan Petersen, ham besøgte jeg og hørte ham en Søndag. Han var en levende Mand, ikke meget begavet, vi stod jo dengang, hvor Missionen nu stod. Hans Prædiken var i tre Afdelinger: først til de ugudelige, saa til de døde kristne, Farisæerne, og saa til de hellige.«

Petersen blev 1864 Sognepræst i Skørping og Frær, hvorfra han 1873 forflyttedes til Asmindrup og Grandløse. Han døde 12. Maj 1899. Ved hans Begravelse fremhævede Provst Ravn hans store Trofasthed i sit Liv og i sin Gerning, hans store Hjælpsomhed overfor Fattigdom og Nød, og hans barnlige, gudhengivne Sind, som han bevarede til det sidste.

Petersen giftede sig 19. September 1854 med Thale Caroline Margrethe Motzfeldt, født i København 2. Juli 1822, død 27. September 1878, Datter af Justitsraad Peter Motzfeldt, Direktør for den grønlandske Handel, og Hustru Emilie Vilhelmine Ernst.²⁾

¹⁾ Indre Missions Tidende. 1860, Nr. 3.

²⁾ Max Grohshennig og Th. Hauch-Fausbøll: Danmarks Præstehistorie, 1. Bd., S. 46.

Der er opbevaret et Par Breve, som Petersen har skrevet til Gaardejer Peter Hansen, Toftegaard i Asnæs. Det ene af dem anføres her:

Sterrede d. 29de April 1849.

Da jeg holder meget af at tale aabent og frit, skal jeg ikke, kære Ven, spille mange Ord paa mit Forsvar for, at jeg endnu ikke har været i Odsherred. Jeg har det i min Stilling saa trangt paa Tid, at mit Ophold hos min Moder i Reglen har indskrænket sig til et Par Dage ad Gangen; derfor beder jeg Dig have mig undskyldt, idet jeg forsikrer, at det endnu er min stadige Agt at komme ind til Dig og alle de kære Mennesker, der ere saa venlige og gode imod mig; maaske jeg kommer, inden Du venter det. Jeg har længtes efter Brev fra Dig for at høre, hvorledes det gaar Dig i din nye Stilling som Gaardmand, hvorledes dit Mod er under saa vanskelige, besværlige Tider som disse. Skriv mig derfor snart til og vær altid vis paa, at dine Breve ere mig kære, at det har gjort mig ondt nok, at vore Penne have ligget saalænge stille uden at meddele os, hvad der glæder os begge.

Saa er da vort lille, kære Fædreland atter i Kamp med hele det store Tyskland, saa er da det fredelige, danske Folk nødsaget til at forsvare sig selv, saa er det da kommet dertil, at det mer og mer bliver klart, at skal Danmark reddes, saa maa det være ved et Vidunder, et Mirakel, og se! Denne Tro ville vi ikke tabe, i Tillid til vor retfærdige Sag ville vi ikke opgive Haabet, og med Haabet have vi Modet, vi ville ikke, vi tør ikke opgive en Sag, som dog engang, saa vist som der [er] en Styrrer over os, en Styrrer over alle Riger og Lande, skal og maa sejre. Vi have tabt meget, meget Folk og mange af vore surt erhvervede Penge, men opgive vi en ærefuld, retfærdig Sag, saa tabe vi os selv, o saa ere vi fortabte. Det ville, det kunne vi ikke, saa sandt som Gud lever

i os, lever i vor Samvittighed, der dømmer os. Se derfor ville vi altid opmuntre hverandre til at holde ud i de onde Dage, se derfor ville vi styrke hverandre i Troen paa et Forsyn, der styrer og leder alt til det bedste. Gud er dog med os; have vi ikke mod en firdobbelt Fjende sejret og med Tabet af 40 Mand ihjelslaaet 1000 ved Dybbøl? have vi ikke atter sejret ved Kolding?

Det er Sorgens Dage, hvori vi leve, vi føle det vist alle, Du og jeg føle det, derfor har jeg ikke kunnet tie længere, men sender Dig disse Linier. Det er, som om al Glæde var borte, og lad det da ogsaa være saa, vi ville sørge alle, alle saa mange vi ere, men i Sorgen ville vi fastholde Haabet, Haabet om Glæden, som engang vil opvinde for Danmark.

I ydre, i legemelig Henseende har jeg det godt, udmærket godt kan jeg sige. Jeg har mine bestemte Forretninger, og efter disses daglige Tilendbringelse har jeg Valget imellem at gaa ud til venlige gæstfrie Mennesker eller at drive om paa Bakker, i Dale, i Skove og ved den yndige Strand, der her slynger sig imellem det faste Land og Smaaøer. Det milde Vejr, som er begyndt for et Par Dage siden, har sat Plovene i Gang rundt om, saa at der sikkerlig her omkring er tilsaaet om 14 Dage. Forunderligt nok, uagtet vi i Vinter have faaet megen Regn, er Jorden dog istand til at tage imod mere; den sidste uafbrudte Blæst har tørret den stærkt paa Overfladen. Vintersæden staar overalt meget godt, ikkun enkelte Steder har man i Efteraaret klaget over, at graa Orme gjorde Rugen Skade. Sædepriserne have været lave imod de forrige Aars Priser, dog siger Landmanden, at kan han kun faa 3 Rd. for en Td. Byg i Gennemsnit, saa er han fornøjet. Efter de sidste Beretninger hørte jeg, at de paa Grund af den strenge Blokade, vore Skibes strenge Tilsyn med at Tyskerne ikke h[andlede] søværts, vare stegne noget.

Jeg har da, siden jeg sidst tilskrev Dig, prædiket nogle Gange, og det er gaaet ret godt. Fra min Moder havde jeg Brev for et Par Uger siden, hun er rask; hvorledes gaar det Mads? Fortæl mig snart alt, hvad Du ved om Familien der inde hos Dig og hils dem alle fra mig. Sig dem kun, at jeg endnu lever i Haabet om, snart at komme ind til [dem]; [hils] din Søster fra mig og sig hende, at hun ikke maa være vred paa mig, fordi jeg ikke endnu er kommet. Hils dine Forældre fra mig, sig til Faster, at naar jeg kommer igen, saa bliver jeg hos hende. Hils din Kone, som jeg jo rigtignok ikke kender, fra mig, og modtag en kær Hilsen

fra din hengivne

Frits Petersen.

III. Henriette Eline Augusta Petersen, født 18. September 1822. Gift i Mørke 20. December 1840 med Carl Emil Aspach Dall, Store Mørkegaard, født i København ca. 1817.

Børn:

1. Anna Jacobine Emilie Aspach Dall, født 24. November 1841.

2. Emilie Rasmine Kirstine Aspach Dall, født 28. Juli 1844.

3. Christiane Elisabeth Augusta Aspach Dall, født 3. Februar 1853.

4. Nanna Frederikke Aspach Dall, født 15. April 1855.

INDHOLD

	Side
Gaardmand Jens Nielsen i Faarevejle og hans Slægt. Ved <i>Lars Andersen</i>	3
Slægten fra Gyldenholm. Ved samme... ..	14
Husmand Ole Jensen i Asnæs og hans Slægt. Ved <i>Karl A. Madsen, C. J. Næsvang</i> og <i>Lars Andersen</i>	21
Gaardmand Jørgen Olsen i Aastofte og hans Slægt. Ved <i>Lars Andersen</i>	30
Lærer Rasmus Pedersen i Jyderup og hans Slægt. Ved samme.....	34

DIS-Danmark

1 0 6 1 7 3